

Dr. Craig Keener, Matthew, Hotuba ya 19, Mathayo 27-28

© 2024 Craig Keener na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mathayo. Hiki ni kipindi cha 19, Mathayo 27-28.

Askari hao walilazimika kumwandisha mtu anayesimama karibu, Simoni wa Kurene, kubeba msalaba wa Yesu, angalau boriti hii ya mlalo kwa ajili yake.

Sasa, Marko anatuambia kwamba huyu alikuwa baba wa Aleksanda na Rufo. Kwa hivyo, huyu alikuwa mtu ambaye alijulikana kwa watazamaji wa Marko. Na kama Marko alikuwa akiandikia Rumi, hilo lingekuwa na maana, kwa sababu watu wengi walihamia Rumi.

Na kwa kweli, isingekuwa wengi wa waumini wa Kiyahudi katika Yerusalemu kweli kushoto katika hatua fulani, kulingana na kitabu cha Matendo, ingawa wakati huo walikuwa na waumini wengine, watu kuwa waumini baadaye. Lakini Warumi walimwagiza Simoni wa Kurene kufanya hivyo. Sasa, Simoni wa Kurene alikuwa na asili gani? Kurene ulikuwa mji mkubwa sana huko Cyrenaica, huko Libya, huko Afrika Kaskazini.

Na haikukaliwa kabisa na watu kutoka sehemu za mashambani zinazoizunguka. Labda baadhi ya wasomi wanakadiria ilikuwa karibu theluthi moja ya Walibya asilia, karibu theluthi moja ya Wagiriki waliokaa huko, na karibu theluthi moja ya Wayahudi. Ilikuwa na jamii kubwa ya Wayahudi hadi baadaye waliangamizwa sana katika mauaji ya kimbari.

Lakini Simoni wa Kurene, vema, jina Simoni ni jina la Kigiriki, lakini lilikuwa ni jina la Kiyunani ambalo lilikuwa maarufu sana miongoni mwa Wayahudi. Na sababu ilikuwa maarufu sana miongoni mwa Wayahudi ni kwamba ilifanana sana na jina la baba mkuu Simeoni.

Na hivyo, lilikuwa ni jina la kawaida la Kiyahudi. Ukweli kwamba mtu huyo yuko hapa kwa Pasaka inaweza kupendekeza kuwa yeye ni Myahudi, amekuja kuadhimisha Pasaka. Kwa upande mwingine, huenda aliishi katika eneo hilo, lakini ikiwa aliishi katika eneo hilo, labda aliishi eneo hilo kwa sababu alikuwa Myahudi.

Ninamaanisha, lisingekuwa eneo rafiki zaidi kwako ikiwa ungekuwa Mmataifa lazima. Papo hapo Yerusalemu, Kaisaria, na Maritima, hiyo ilikuwa tofauti. Lakini huko Yerusalemu na katika eneo linalozunguka Yerusalemu, anaingia kutoka shambani.

Lakini kama yeye ni Myahudi, haji kutoka shambani kwa sababu amefanya kazi shambani. Hii ni Pasaka. Hufanyi kazi shambani wakati wa sikukuu ya Pasaka.

Kwa hiyo, anaingia kutoka shambani. Yerusalemu ilikuwa na watu wengi kupita kiasi wakati wa Pasaka. Labda unaweza kukaa Bethania ambako Yesu alikuwa amekaa sehemu ya juma, kwenye Mlima wa Mizeituni.

Unaweza kukaa katika viunga vya Yerusalemu. Lakini ingawa watu wengi walikuwa wakaribishaji-wageni, watu fulani walilazimika kuweka mahema. Vyovyote vile, Simoni wa Kurene anaingia.

Na Warumi, kumbuka, wanaruhusiwa kuwaandikisha watu kwenye huduma kwa muda. Wanaruhusiwa kuchukua punda wao au chochote ikiwa wanahitaji. Kwa hiyo, wanamfanya afanye hivyo.

Hakuna sababu, hawataki kufanya hivyo wao wenyewe, na inaonekana Yesu hawezi kufanya hivyo. Kwa hiyo, ilikuwa ni desturi ya kuchapa watu mijeledi, lakini pengine alipigwa sana. Vinginevyo, pengine wangemfanya afanye hivyo peke yake.

Kwa hiyo, Yesu anasulubishwa. Na tofauti na picha nzuri, labda hakuwa na kiuno. Kwa kawaida, watu waliuawa wakiwa uchi kama jambo la aibu.

Wangevuliwa nguo kwa kipigo pia. Na kusulubishwa kulipaswa kuwa aina ya aibu zaidi ya kunyongwa. Ilikuwa ni kwa wanamapinduzi na watumwa.

Kitu pekee ninachojua kuhusu hilo kinasikika kuwa cha kutisha kama kile kilichotumiwa na Warumi ni adhabu ya kutisha sana. Ni moja ambayo Yesu anadokeza. Wayahudi hawakuruhusiwa kufanya hivi.

Lakini Yesu anapozungumza, ukimfanya mmoja wa wadogo hawa ajikwae, ingekuwa afadhali kufungiwa jiwe la kusagia shingoni mwako na kutupwa katikati ya bahari. Hiyo ni nyuma katika Mathayo 18. Vema, jiwe la kusagia, neno ambalo linatumika hapo, kwa njia, sio tu jiwe la kusagia la kawaida ambalo mwanamke angesaga kwenye chokaa kidogo na mchi, akisaga tu kwa jiwe la kusagia hapo.

Hili lilikuwa jiwe la kusagia la punda. Lilikuwa jiwe la kusagia la jumuiya, aina ya kijiji ambacho punda angetembea na kugeuza jiwe la kusagia na kusaga nafaka kwa njia hiyo. Lilikuwa jiwe kubwa la kusagia.

Na yale ambayo Warumi wangefanya wakati mwingine, wakati mwingine, hii ilikuwa hasa katika kesi ya mtu ambaye alikuwa na hatia ya kumuua baba yake au mama yao, walikuwa wakiwashonea kwenye gunia na nyoka, nge, na paka, walifunga ili mtu huyo awe anachomwa na nge, kisha walitupa kwenye mto Tiber au maji ili mtu huyo azame. Pengine hakuwa na afya nzuri kwa paka pia, lakini hata hivyo, hiyo ni hadithi

nyingine. Kwa hivyo, katika kesi ya kusulubiwa, hii ilikusudiwa kuwa kifo kwa mateso ya polepole.

Wakati fulani ilichukua watu siku chache kufa. Ikiwa hawakutaka wachukue muda mrefu kufa, wangeweza kuchukua nyundo na kuwavunja miguu ili washindwe kujishikilia ili waendele kupumua. Na Sabato ikija, hilo ndilo linaloombwa katika Injili ya Yohana.

Lakini kwa vyovyote vile, wangesulubishwa wakiwa uchi. Ilikuwa ni aina ya aibu zaidi ya kunyongwa. Ilikuwa kifo kwa mateso ya polepole.

Ungekuwa na majeraha haya yote ya kuchapwa mijeledi, haswa mgongoni mwako. Pengine ungekuwa na baadhi mbele yako pia. Usingeweza kuwafukuza nzi kutoka kwenye majeraha yako.

Katika suala la kutoa taka, ingetoka tu mbele ya kila mtu. Inafedhehesha sana, ingawa hiyo haikuwa sehemu mbaya zaidi, nina hakika. Ikiwa mtu huyo alinusurika kupoteza damu, kwa kawaida ikiwa mtu alichapwa viboko vikali sana au alipigiliwa misumari kwenye msalaba, angeweza kufa haraka sana kutokana na kupoteza damu, ikiwa sivyo, kutokana na upungufu wa maji mwilini, hasa wakati wa mchana.

Usiku unaweza kuwa baridi, lakini wakati wa mchana, hasa mara nyingi za mwaka, ungekufa kwa upungufu wa maji mwilini. Lakini ikiwa ungenusurika na vitu hivyo vyote, mwishowe ungekufa kwa kukosa hewa. Kwa sababu katika nafasi ya msalaba, diaphragm yako isingeweza kuendelea kulazimisha hewa kwenye mapafu yako isipokuwa unaweza kujisukuma juu ya msalaba.

Kwa hivyo wakati mwingine wangekuwa na kitako kidogo cha miguu chini ya msalaba. Bila shaka, miguu ya Yesu ilipigiliwa misumari. Lakini mwishowe, mtu huyo atakufa.

Na hata kama wangeshushwa kutoka msalabani, mara nyingi walidhoofishwa hadi wangekufa. Kwa kawaida watu hawakushushwa kutoka msalabani, lakini Josephus anawafanya Warumi kuwashusha marafiki zake watatu wanapokuwa wamesulubiwa. Anawaona na anasema, oh, tafadhali shusha hizi chini.

Hawa ni marafiki zangu. Naye anawashusha. Wawili kati yao wanakufa hata hivyo, licha ya matibabu, kwa sababu walikuwa wameharibiwa sana na kusulubiwa.

Chini ya sheria ya Waroma, kikosi cha wauaji kilipata mali yoyote ya wafungwa ambayo bado alikuwa nayo. Contubernium ilikuwa kikosi cha askari wanane. Hao ndio walioshiriki hema moja.

Kwa kawaida ni nusu tu kati yao wangetumwa kwa maelezo ya kazi kama hii. Kwa hivyo, inaweza kuwa wanne tu wanaofanya kazi kwenye maelezo haya ya kazi. Na wanaweza kupiga kura kwa ajili ya mavazi yake, ambayo bila shaka, katika Zaburi 69, walipiga kura.

Unaweza kupiga kura kwa mavazi. Na askari walifanya mambo kama hayo wakati wote. Kwa kweli tunajua kwamba walicheza na mifupa ya goti na vitu kama hivyo kwenye ngome ya Antonia ili kujistarehesha.

Tulipata baadhi ya mambo ambayo walicheza. Lakini mtu huyo angefanya, kitu ambacho Yesu alikuwa nacho kilikuwa vazi zuri sana, na kuligawanya lingekuwa tu, lisingekuwa zuri. Kwa hiyo, walipiga kura kwa ajili ya hilo, lakini mambo mengine wangeweza kugawana wao wenyewe.

Titulus, kichwa, ingeorodhesha sababu ya uume . Nimekuwa na Kilatini, lakini tafadhali nisamehe matamshi yangu. Sijui jinsi walivyotamka katika karne ya kwanza, na sijui jinsi Kilatini inavyotamkwa ipasavyo sasa.

Lakini kwa hali yoyote, kwa wale ambao bado wanaitumia kwenye miduara fulani. Lakini kwa hali yoyote, kichwa mara nyingi kiliorodhesha sababu ya adhabu. Na katika kesi hii, ni mfalme wa Wayahudi.

Na kwa hiyo, wanagawanya mavazi yake. Nia yao ni katika mambo mengine. Kuna watu wengine katika misalaba mingine ambao wananyongwa.

Lakini basi wanampa divai iliyochanganywa na manemane, kulingana na Marko, au iliyochanganywa na nyongo, kulingana na Mathayo. Sasa, manemane, baadhi ya wasomi wamebishana kwamba wakati divai ilipochanganywa na manemane, ilikuwa na athari ya soporific. Ilikuwa ni aina ya divai ambayo ingesaidia kupunguza maumivu.

Sijui kama hiyo ni kweli au la. Kumekuwa na mjadala kuhusu hilo. Lakini divai kwa ujumla, Mithali 31 inazungumzia, unajua, mpe mtu anayeteseka.

Inaweza kutumika kupunguza maumivu kwa ujumla. Katika kisa hiki, Mathayo anasema divai iliyochanganywa na nyongo kwa sababu hataki ukose dokezo la Zaburi 69, mojawapo ya zaburi za mwenye haki. Zaburi 22, na Zaburi 69, zaburi hizi zinazungumza juu ya mtu mwadilifu ambaye anateseka isivyo haki.

Naam, ikiwa hilo linaweza kutumika kwa mwenye kuteseka kwa ujumla, linatumika kwa ubora zaidi kwa Yesu. Na nyakati nyingine Gospeli hukazia jinsi jambo hilo lilivyokuwa, baadhi ya mambo hata ya zaburi hizo yalitimizwa katika kisa cha Yesu. Kwa hiyo wanampa hiki, lakini Yesu anakataa kunywa dawa ya kutuliza maumivu.

Alikuja kukumbatia maumivu yetu, kwa hiyo akayakumbatia kwa kipimo kamili. Kwa wale wale wanafunzi waliomwacha, waliomkana, hata kumsaliti, Yesu alitoa uhai wake kwa ajili yetu. Upendo wake kwetu sisi ni mkuu sana.

Tunasoma baadaye katika Injili ya Yohana, Yesu anasema, Naona kiu, ambayo inaweza pia kufaa mojawapo ya zaburi hizi. Nao wakampa divai kali. Hii ilikuwa ni aina ya siki ya divai ambayo ilikuwa maarufu miongoni mwa askari na miongoni mwa nyingine ambayo ilikuwa kama siki ya divai ambayo ilikuwa nafuu sana.

Ilikuwa ya bei nafuu, na hivyo ilikuwa ya kawaida kutumika. Ndipo akapaza sauti, imekwisha, katika Injili ya Yohana. Mathayo atafuata hasa kile ambacho Marko anasema, lakini kwanza, tutazungumza kuhusu wadhihaki wengine.

Kuna watu wanamdhihaki Yesu. Watu hawa mwanzoni hurudia majaribu ya Shetani katika sura ya 4, mstari wa 3 na 7, na hasa jaribu la mwisho. Wawili wa kwanza, kama wewe ni mwana wa Mungu, fanya hivi.

Na kisha jaribu la mwisho, vizuri, unaweza kuwa mfalme bila msalaba. Jinsi wasemavyo juu yake, vema, kama huyu kweli ni Mwana wa Mungu, na afanye hivi. Hebu athibitishe.

Jinsi wanavyozungumza juu yake huibua Hekima ya Sulemani 2:18. Ilikuwa ni kazi ya Kiyahudi ya Kigiriki, labda kutoka Aleksandria, ambayo ilikuwa imeenezwa sana katika karne ya kwanza. Kwa maana ikiwa mwenye haki ni mwana wa Mungu, Mungu atamsaidia na kumwokoa kutoka kwa mikono ya wale wanaompinga. Lakini katika Hekima ya Sulemani, huyo sio mwandishi anayesema.

Hao ndio waovu wanaotaka kumhukumu mwenye haki kifo bila haki, wanaosema hivyo. Na wanasema, vema, tunaweza kumwacha Mungu amkomboe kwa sababu anadai kuwa mtoto wa Mungu na kuwa na wakati ujao mzuri. Kwa hiyo, watu hawa walihukumiwa kwa maneno yao wenyewe.

Kumbuka kile Mathayo 12, mstari wa 37 inasema. Kwa maneno yako mwenyewe, utahukumiwa, hata ndani ya simulizi. Maneno yao wenyewe yanawahukumu kwa watu kama watu katika hadhira ya Mathayo ambao wangepahamu aina hizi za maneno.

Na bado kuna kejeli ndani yake. Wanasema, ah, alisema angeweza kuokoa wengine. Ajiokoe mwenyewe.

Walikuwa sahihi kwa namna fulani. Hangeweza kujiokoa kama angewaokoa wengine, mstari wa 42. Wanasema uliona nyuma katika sura ya 26, mstari wa 39 na 42, kwamba baba alikuwa na njia maalum kwa ajili yake.

Baba, kikombe hiki kiniepuke. Walakini, si mapenzi yangu, bali yako yafanyike. Kama angeshuka kutoka msalabani, angepata utii wa watu.

Wangesema, lo, kweli ni mwana wa Mungu. Pole kwa yote tuliyofanya. Hatukumaanisha kabisa.

Lakini hiyo haikuwa njia ya baba kwake. Na watu hawa, wale wa Yerusalemu, waliosema damu yake na iwe juu yetu na juu ya watoto wetu, kizazi baadaye hukumu ile ilikuja wakati Yerusalemu ilipoharibiwa. Hakutaka hilo litokee.

Jinsi nilivyotaka kukukusanya chini ya mbawa zangu. Tunaweza kuwapenda watu wengine. Huenda tukataka wasikie ukweli.

Huenda tukataka Mungu afanye ishara fulani yenye kutokeza ambayo itavutia uangelifu wao. Na Mwenyezi Mungu hutoa ishara. Lakini hatimaye, Mungu hadanganyiki.

Na hatimaye, wakati mwingine tunapaswa kufanya uchaguzi. Tunaweza kuwapenda watu hawa. Tunapaswa kuwapenda watu hawa.

Mungu anawapenda watu hawa. Mungu anataka tuwapende watu hawa. Lakini hatimaye, kutii mapenzi ya baba sikuzote ndilo liwe chaguo letu la kwanza.

Kwa sababu yeye anajua bora kila wakati. Na mpango wake hatimaye ulikuwa kwamba habari njema ienee kwa mataifa yote. Yesu ni kielelezo cha aina ya ufuasi hapa ambayo anatuambia tufuate.

Yeyote anayetaka kuokoa maisha ya mtu atayapoteza. 10:39 na 16:25. Aliwaambia wanafunzi naye akafuata mwenyewe.

Na hatimaye, analia kwa lugha ya Zaburi 22:1. Hakuna uwezekano mkubwa kwamba mtu yeyote angegundua hii. Hii inafaa kigezo cha aibu. Yesu analia, Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha? Lakini inafurahisha kwamba Yesu angejua muktadha wa Zaburi.

Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha? Lakini Zaburi inaishia kwa maelezo ya ukombozi. Yesu anaweza kuwa anapitia hali ya kuachwa na Mungu. Anaweza kuwa na hisia hii ya kuachwa.

Hisia ya kutengwa ambayo hajawahi kupata hapo awali. Lakini Yesu pia angejua kwamba kilio hiki kilikuwa cha Zaburi iliyoisha na uthibitisho. Lakini wasikilizaji ambao si wafuasi wa Yesu, hawaelewi.

Wanafikiri anamwita Eliya. Katika Mark, ni Eloi, Eloi. Anaiweka kwa Kiaramu.

Mathayo, ananukuu kwa Kiebrania, Eli, Eli, Mungu wangu, Mungu wangu. Kwa kawaida unatakiwa kuomba kwa Kiebrania, hakika ni Zaburi kwa Kiebrania. Lakini Eli, vema, hiyo inasikika kama Eliyahu, Eliya.

Na kulikuwa na mapokeo yenye nguvu ya Kiyahudi kwamba Eliya atakuja kuwasaidia marabi katika dhiki. Angekuja kuwatoa marabi katika dhiki. Na hivyo, wanamcheka.

Wanamdhihaki, wakisema, ha, anadhani yeye ni rabi katika dhiki. Anafikiri Eliya atamsaidia sasa. Inaimarisha picha ya upumbavu wao.

Una kitu sawa na hicho katika Matendo 17:18, ambapo Paulo anazungumza na wanafalsafa Wastoa na Waepikuro. Hawa watu wanatakiwa kuwa na akili sana. Na Paulo amekuwa akiwahubiria kuhusu Yesu na ufufuo.

Yesu na Anastasios. Inasema kwamba walifikiri kwamba alikuwa akiwahubiria miungu ya kigeni, miungu ya kigeni, wingi, kwa sababu Anastasios, ufufuo, pia lilikuwa jina la mwanamke katika Kigiriki. John Chrysostom, mmoja wa mababa wa kanisa la kwanza, alidokeza hili.

Na inatia nguvu kwa hadhira ya Luka, kwamba watu hawa wanapaswa kuwa wajanja sana. Linapokuja suala la muhimu sana, hawana fununu. Hawaelewi.

Vivyo hivyo, watu hawa, ni wajinga. Na jambo la kushangaza ni kwamba, Yesu hamwiti Eliya. Ajabu ni kwamba Eliya alikuwa mtangulizi wa Yesu katika kifo cha kishahidi.

Eliya alikuwa tayari amekuja. Nabii aliyeahidiwa, Yohana Mbatizaji, alikuwa ameuawa kishahidi. Yesu alikufa karibu saa 3 usiku, ambayo ni karibu na wakati wa toleo la jioni katika hekalu la Yerusalemu.

Karibu sana na wakati ambapo wana-kondoo walikuwa wakitolewa dhabihu kwa kawaida. Katika injili ya Yohana, Yohana anabadilisha baadhi ya mambo kwa njia chache, hasa katika masimulizi ya shauku, ambapo masimulizi ya shauku yalikuwa yanajulikana sana. Watu wangekumbuka mengi ya maelezo yake.

Kwa hivyo, anaibadilisha haswa hapo ili watu wapate alama za bonasi wanapofikiria kile anachosema. Lakini katika Yohana, Yesu kwa hakika anasulubishwa wakati wa toleo kuu la mwana-kondoo wa Pasaka kwa ajili ya watu hekaluni. Bila shaka, tunapaswa kuwa waangalifu, kwa sababu hiyo ni baadhi ya mapokeo ya Kiyahudi ya baadaye kuhusu wakati hasa huo ulikuwa.

Kwa wazi, walipaswa kutoa wana-kondoo wa Pasaka siku nzima kabla ya Pasaka, kwa sababu kulikuwa na familia nyingi zilizohitaji wana-kondoo. Lakini hata hivyo, una dalili za kifo cha Yesu. Ishara zilitarajiwa katika kifo cha watu wema.

Baadhi ya ishara hizi haziko katika Marko. Baadhi yao ni katika Marko. Lakini ikiwa Marko hakujua ishara hizo, au ikiwa Marko alikazia baadhi ya ishara kwa sababu ya motifu ya siri ya Kimasihi, huenda Luka aliziacha pia, kwa sababu Luka anamfuata Marko hasa wakati huo.

Kwa hivyo kwa sababu tu una kitu kilichothibitishwa katika sehemu moja tu, ikiwa umethibitisha kuzidisha, vizuri na nzuri. Lakini wakati mwingine una kitu kilichothibitishwa katika sehemu moja tu. Nina rafiki mzuri sana, ambaye sitataja jina lake kwa wakati huu, lakini rafiki mzuri sana, na amedai kuwa hii ni kifaa cha fasihi cha apocalyptic.

Wafu kufufuliwa hapa ilikusudiwa tu kuwa ishara ya apocalyptic. Shida yangu na hiyo ni kwamba ninasoma apocalyptic ya Kiyahudi. Ninaitumia ninapotazama Mathayo 24 na kadhalika, lakini aina ya maandishi haya sio ya apocalyptic.

Karibu zaidi na hii ni dalili zinazotarajiwa za kifo cha wenye haki ambazo tunazo, tuseme, katika fasihi ya marabi, katika hadithi ya Kiyahudi. Wakati mtu mwenye haki alipokufa, ungetarajia ishara fulani. Kweli, kulikuwa na ishara ambazo tayari zimetajwa katika Marko, na Mathayo anazo zingine.

Kwa sababu tu haiko katika Marko, ingawa, haimaanishi kwamba Mathayo hakuwa na vyanzo vya hilo. Kwa hivyo, hatuwezi kusema kweli Mathayo hakuwa na vyanzo. Giza linafanana na tauni.

Una giza mara nyingi na hukumu katika Agano la Kale, ikiwa ni pamoja na giza katika Misri kwa tauni. Pia, wakati mwingine ilitumika kwa wakati wa mwisho kama hukumu katika maandishi ya Kiyahudi. Na pia, ninaamini iko katika Amosi, inazungumza juu ya giza la adhuhuri kama hukumu.

Kwa hiyo, una giza hili kwa saa kadhaa. Kuna mwandishi asiye Myahudi anayeitwa Thallus, ambaye anatajwa na baadhi ya maandishi Wakristo. Thallus alikuwa anazungumza juu ya tukio hili la kupatwa kwa jua lililotokea na alikuwa akijaribu kulielezea kwa njia ya asili, akisema halihusiani na kifo cha Yesu.

Sasa, je, Thallus alijua kupatwa kwa jua wakati huo? Kwa sababu lugha ya Luka inaweza kusikika kama kupatwa kutoka kwa zingine. Na hata Luka, sio lazima iwe kupatwa kwa jua. Inaweza tu kuwa kifuniko cha wingu.

Lakini ikiwa ni kupatwa kwa jua, je, Thallus anajua hivyo kwa sababu Wakristo wamemwambia hivyo, au anajua kwa sababu anajua kupatwa kwa wakati huo?

Naam, hakuna njia ya kurudi na kuangalia sasa. Thallus amekufa kwa muda mrefu. Mambo mengine hatuwezi kuyathibitisha kwa sababu ni karne nyingi baadaye.

Hatuna ushahidi. Lakini angalau tuna kidokezo, na hiyo ni kwamba Thallus alijua kitu kuhusu hili pia. Na anaonekana kuandika katika kipindi cha mapema sana.

Kwa hiyo, mila hii inaonekana kuwa mapema sana. Pia, tunao baadhi ya wafu wanaotoka makaburini. Hiyo ndiyo sehemu inayobishaniwa zaidi.

Haimaanishi kwamba kila mtu alifufuliwa, lakini kwamba baadhi ya watu walifufuliwa wakati wa kifo cha Yesu. Kile ambacho kinatuonyesha, hakika kitheolojia, nimekuwa nikibishana tu kwamba hakuna sababu ya kuikataa, lakini kile ambacho pia inatuonyesha kitheolojia ni kwamba ni kifo cha Yesu ambacho ndicho msingi wa maisha yetu mapya. Na bila shaka, ufufuo wa Yesu utakuwa mwingi zaidi.

Una tetemeko la ardhi basi; pia utakuwa na tetemeko la ardhi pamoja na kaburi tupu. Na hiyo pia wakati mwingine ilihusishwa na mapigo, hukumu, na eskatologia, au mambo ya nyakati za mwisho. Wauaji wasio Wayahudi hatimaye wanakuwa watu wa kwanza kukiri utambulisho wa Yesu baada ya kifo chake, na wanakiri hilo hata kabla ya kufufuliwa kwake.

Naam, tukisonga mbele hadi mstari wa 55 hadi 66, walinzi wa mwili wa Yesu. Wanafunzi wa kiume hawapatikani popote. Yohana anasema kulikuwa na mmoja, mwanafunzi mpendwa, ambaye alifuata msalabani.

Lakini Marko anakazia kutofaulu kwa wanafunzi, na wengine wanakubaliana sana na hilo, kwa sehemu kubwa hata hivyo. Hakukuwa na wanafunzi wa kiume hapo. Wanawake ndio waliofuata kaburini.

Sasa, ni kweli kwamba walihatarisha kidogo. Wanawake walikuwa na uwezekano mdogo wa kunyongwa kuliko wanaume, ingawa ilitokea. Walikuwa na uwezekano mdogo wa kukamatwa na kuteswa kuliko wanaume, haswa ikiwa watu walidhani kuwa ni watu wa familia.

Lakini hawakuchukuliwa kama tishio kwa kawaida, lakini bado, wanawake walikuwa wakihatarisha, na bado, walikuwa wakionyesha ujasiri zaidi kuliko wanafunzi wa kiume walivyokuwa wakati huu. Ni aibu kusema yeye ni mwanamume, lakini kwa hali yoyote. Yusufu wa Arimathaya ni mmoja wa wale matajiri waliopenya kupitia tundu la sindano.

Warumi kwa kawaida walipendelea kuwaacha wahalifu waoze kwenye misalaba, na kuwaacha ndege wachukue nyama kutoka kwenye mifupa yao, kwa sababu ikiwa mtu fulani alikuwa mbaya kiasi cha kustahili kuuawa kwa kusulubiwa, basi walikuwa wabaya vya kutosha kukataa kuwaruhusu wazikwe, ingawa katika mila fulani ya

Mataifa, mtu ambaye hakuzikwa hangeweza kuingia kuzimu. Au ikiwa walikuwa wamekeketwa, sema ndege walizitenganisha, ndivyo walivyoingia kuzimu. Watu waliokufa baharini walionwa kuwa kitu cha kutisha kwa sababu mzimu waliofikiri ungeruka juu ya maji.

Wayahudi hawakuwa na maoni haya yote, lakini Uyahudi ulidai mazishi. Imeamrisha katika Taurati kwamba unaweza kumtundika mtu mtini, lakini usiku unamshusha, unamzika. Na kwa hiyo hata Kaisari wakati mmoja alikuwa amesema kwamba ilizingatiwa kuwa ni jambo la heshima kutoa maziko kwa adui zako.

Alisema mimi nafanya vita na walio hai, si dhidi ya wafu. Unaweza kwenda mbele na kuchukua wafu wako na kuwazika. Lakini Uyahudi ulidai kuzikwa.

Kwa hiyo, haielekei sana kwamba kama Pilato angekubali kile ambacho makuhani wakuu walimletea Yesu kwake, ni uwezekano mkubwa sana kwamba kama angekubali hilo, hangekubali pia mkutano wa mahali pale ambapo inatazamiwa kwamba miili hiyo izikwe. Na Warumi wakati mwingine wangetoa miili kwa wanafamilia, hasa kama Pilato hakuwa na hisa yoyote katika hili. Hakuna maneno yaliyokusudiwa juu ya kusulubiwa, lakini ikiwa Pilato hakuwa na hisa yoyote katika hili, Pilato hata hakuamini kwamba Yesu alikuwa tishio.

Huenda Pilato aliamini kwamba Yesu alikuwa kama mwenye hekima. Unajua, katika injili ya Yohana, hilo linakuwa wazi zaidi, kwa sababu katika injili ya Yohana, Yesu anasema, nilikuja kushuhudia ukweli. Na Pilato anasema, ukweli ni nini? Na kisha anatoka na kusema, sioni kosa lolote kwake.

Naam, Yesu anadai kuwa mfalme, lakini anasema, ufalme wangu si wa ulimwengu huu. Nilikuja kushuhudia ukweli. Waroma walijua wanafalsafa wasio na akili ambao, kama wanafalsafa wengine wengi, walifikiri kwamba walitawala kama wafalme, lakini hawakumaanisha kisiasa.

Mara nyingi walimaanisha kwamba walikuwa na hekima zaidi ya wafalme na walipaswa kutawala kisiasa, lakini kila mtu alijua kwamba wakosoaji hawakuwa na madhara. Wote walikuwa wa kisiasa. Walizungumza sana, lakini Warumi kwa kawaida waliwacheka.

Kulikuwa na ubaguzi kwa mdharau huko Roma ambaye alidhihaki bafu mpya zilizowekwa wakfu siku hiyo. Wakamtia gerezani kwa muda. Lakini kwa kawaida, waliwaona wanafalsafa hao kuwa wasio na madhara.

Walikuwa wahenga tu wasio na madhara. Na hivyo, angeweza kumwona Yesu kwa njia hiyo hiyo. Ah, ndio, mfalme, lakini huyu ni mfalme wa aina tofauti.

Sio mfalme wa vitendo. Huu ni ujinga tu usio na madhara. Kwa hiyo, angekuwa na sababu ya kuukabidhi mwili huo, lakini Yusufu wa Arimathaya hangekuwa na sababu bado ya kujua hilo.

Hili lilikuwa ni jambo la kutisha kwa Yusufu kuuomba mwili huo kwa sababu angeweza kujitambulisha na waliohukumiwa, na yeye mwenyewe angeweza kufunguliwa mashtaka ya les maestras . Hiyo ni, anaweza kushtakiwa kwa uhaini mkubwa dhidi ya ukuu wa mfalme. Hadhi yake na mali yake havingeweza kumlinda, kinyume na unavyofikiri, kwa sababu magavana wa Kirumi walipenda hasa kuwanyonga watu wa hali ya juu ambao walikuwa na mali nyingi kwa sababu wangeweza kuwanyang'anya mali zao.

Na Pilato angeweza kufanya hivyo kwa Yusufu wa Arimathaya. Yosefu anaomba mwili huo kwa ujasiri, na huku wanafunzi wa kiume ambao wameona miujiza ya Yesu, ambao wamemfuata kwa miaka mingi, ambao wamesikia yale ambayo Yesu alisema, kwamba angekufa na kufufuka tena. Vema, ndio, sote tunaamini kwamba kutakuwa na ufufuo mwishoni mwa wakati, sivyo? Hiyo ilikuwa imani ya kawaida ya Kiyahudi.

Wanafunzi wake waliamini hivyo hata hivyo, lakini wanafunzi wake hawakuipata, na ilichanganyika na vitu vingine vingi sana. Kwa hiyo, walikata tamaa sana. Imani yao ilivunjwa.

Walikuwa wamejificha. Yusufu wa Arimathaya hana budi kujitokeza katika hatua hii. Sasa, kitu cha kufurahisha hapa ni makaburi katika eneo hili ni ya watu wenye vitu.

Inaonekana kwamba Wakristo wa mapema walihifadhi eneo hilo sahihi. Hii sio - unasoma kuhusu Kalvari ya Gordon na kaburi la bustani na hayo yote. Hiyo si tovuti sahihi.

Hiyo iliundwa katika karne ya 19 na mtu mwenye nia nzuri, lakini kwa kutumia typology, akijaribu kufikiri, vizuri, na pia sura ya fuvu. Mahali pa fuvu huenda palipewa jina hilo si kwa sababu lilikuwa na umbo la fuvu. Huenda ilipewa jina hilo kwa sababu kulikuwa na mafuvu huko kwa sababu watu waliuawa huko.

Pia, umbo, kontua, na ardhi zimebadilika sana katika Yerusalemu tangu karne ya kwanza. Sio tu mahali ambapo tunaamini Yesu aliuawa kweli, kuna machimbo ya mawe huko, lakini pia eneo kubwa la jiji lilibadilishwa walipokuwa wakiangusha hekalu, wakijaa bonde, na kadhalika. Lakini huenda Wakristo wa mapema walihifadhi mahali pazuri.

Kumbuka, kuna kanisa la Yerusalemu ambalo lipo hadi mwaka wa 70. Kuna Wakristo huko, wafuasi wa Yesu huko. Na eneo la Holy Sepulcher, iwe ni kaburi hilo kabisa, liko karibu sana na eneo hilo.

Mapokeo hayo yalihifadhiwa tangu mapema sana, na mojawapo ya mambo yanayofikiriwa kuunga mkono hilo ni kwamba uakiolojia huonyesha kwamba ingawa hii ilikuwa ndani ya kuta za jiji kufikia mwaka wa 44, ilikuwa nje ya kuta kufikia mwaka wa 30. Watu walipaswa kuuawa na kuzikwa nje ya majiji. Hakika hiyo ilikuwa desturi ya Kiyahudi, lakini Warumi waliamini pia.

Kwa kawaida, unamnyonga mtu na kumzika nje ya kuta za jiji. Naam, iko ndani ya kuta za jiji la Yerusalemu sasa. Hiyo ina maana gani? Kuta za Yerusalemu zilipanuliwa na Herode Agripa wa Kwanza, na Herode Agripa wa Kwanza akafa katika mwaka wa 44.

Kwa hiyo, mapokeo haya, hakuna mtu atakayeunda mapokeo kwamba hapa ndipo mahali alipozikwa Yesu ndani ya kuta za jiji, ambapo kila mtu alijua kwamba ulikufa na kuzikwa nje ya kuta za jiji, na hata imeelezwa katika Agano Jipya nje ya kuta za jiji. Hakuna mtu atakayeunda mila kuhusu kuzikwa mahali panapojulikana kuwa ndani ya kuta za jiji. Kwa hiyo, desturi hii inabidi irudi nyuma kabla ya mwaka wa 44, ambayo ina maana inarudi nyuma hadi ndani ya miaka 14 ya kifo na ufufuo wa Yesu.

Huu ni ushahidi wa mapema sana. Kwa hivyo tovuti zingine zozote, nilizotaja hapo awali lango ambalo ni Jicho la Sindano au kitu kama hicho, chochote kingine kinaweza kuwa baadaye, Kaburi Takatifu labda huhifadhi eneo linalofaa, labda Pango la Kuzaliwa huko Bethlehemu na tovuti zingine pia, lakini hii ni ushahidi wenye nguvu sana. Ufufuo wa Yesu.

Hatuna uwiano wowote halali nayo. Hakukuwa na matarajio yake. Wakati Mataifa walipozungumza juu ya miungu ya kufa na kufufuka, ambayo wakati mwingine ilijulikana zaidi baadaye, kulikuwa na mawazo ya kufa na kufufuka kwa miungu.

Lakini walichokuwa wakizungumza ni ufufuo wa msimu, mtu akirudi kutoka kuzimu kila masika wakati rutuba iliporudi duniani. Hiyo ndiyo kawaida unayo katika hadithi za watu wa Mataifa. Huna wazo la mtu kurudi kwenye uhai.

Kwa kweli, hilo lilikuwa wazo la kutisha la Wagiriki. Walifikiria maiti ikirudi, maiti ya kutisha ikirudi, ikiwa wangemfikiria mtu yeyote kurudi kutoka kwa wafu. Hawakupenda wazo hilo.

Lakini wazo la ufufuo wa mwili linarudi kwenye Danieli sura ya 12 na mstari wa 2, na lilikuwa ni wazo la Kiyahudi. Watu wa Kiyahudi walitarajia ufufuo wa mwili, mawazo tofauti juu ya jinsi hiyo ingeonekana, jinsi mwili ungebadilishwa, na kadhalika, lakini ilikuwa ni uwepo wa mwili. Haikuwa roho tu iliyozunguka.

Wanafunzi hawakuwahi kuteswa kwa kusema waliona mzimu. Kura ya watu waliamini katika mizimu, hasa watu wa mataifa mengine, hivyo hakuna mateso kwa

ajili hiyo. Lakini baadhi ya Wayahudi waliamini pia, ingawa haikupatana na imani yao.

Hatuna wazo hili la ufufuo wa mwili miongoni mwa Mataifa, na hili, tena, kwa uwazi kabisa lilianzia Yerusalemu. Ni wazi kabisa ilianzia kwa wanafunzi wa kwanza. Ni wazi ilianza mapema sana.

Wakorintho wa Kwanza 15, Paulo anasema, Nawapa ninyi mapokeo niliyoyapokea juu ya watu hawa wote waliomwona Yesu akiwa hai katika wafu. Inarudi mapema sana. Na kuhusu kaburi tupu, vema, wakati Wayahudi walipozungumza juu ya ufufuo, haikuwa kitu kilichoacha maiti nyuma.

Kwa hiyo, Paulo hatakiwi kutaja kaburi tupu. Ametaja mazishi. Unaweza kujua kilichotokea.

Kwa hiyo, Paulo anataja mamia ya mashahidi. Anasema kulikuwa na mashahidi 500, wengi wao wakiwa hai hadi leo. Unaweza kuiangalia ikiwa unataka.

Wakati mwingine unakuwa na mashahidi wengi kwa tukio moja. Anazungumza mara nyingi kwamba Yesu alionekana. Hii hailingani na chochote tunachojua kuhusu matukio ya kisaikolojia.

Huna watu wengi wenye maono sawa kwa wakati mmoja, kwa kawaida, ikiwa ni ndoto tu. Huna kawaida ya kuona hallucinations pia na hisia nyingi. Na uwezekano dhidi ya hii kuwa ndoto tu ni ya kushangaza.

Lakini hapa tuna watu hawa wote, uaminifu, walikuwa tayari kufa kwa ajili ya ushuhuda. Ninamaanisha, una kitu kama Kitabu cha Mormoni. Baadhi ya mashahidi wa awali wa mabamba ya Yusufu kwa ufunuo, mabamba ya dhahabu, baadhi yao baadaye walikana imani yao.

Una Charles Coulson ambaye alihusika katika kashfa, kashfa ya Watergate, hapa Marekani. Alisema, unajua, sote tulikuwa waaminifu sana kwa Richard Nixon. Tungekufa kwa ajili yake, tulifikiri.

Lakini wakati mtu mmoja alipokubali makubaliano ya kusihi na kusema, hapana, nitakuambia ni nini hasa kilitokea, sisi wengine, alisema, sote tulipigana ili kuokoa shingo zetu na kupata hukumu yetu wenyewe chini kidogo iwezekanavyo. Kwa kawaida watu huwa hawafi kwa ajili ya kitu ambacho wanakijua kuwa ni uongo, hasa watu wengi kwa kula njama ambao wote wanadai kuwa mashahidi wa jambo fulani. Watu hawa wote wanadai kuwa mashahidi, labda kwa sababu walikuwa mashahidi.

Pia, Injili zinataja wanawake kuwa mashahidi wa kwanza. Na hilo ni jambo ambalo usingetarajia wafanye kwa sababu, chini ya sheria ya Kiyahudi, ushuhuda wa

mwanamke haukuwa wa thamani sana. Na huu sio mtazamo wangu, ninasema tu mtazamo ulikuwa chini ya sheria.

Wengine hata walisema ushuhuda wa mwanamke ni sawa na ule wa mwizi. Ushahidi wa wanawake mia moja ulikuwa sawa na ule wa mwanamume mmoja. Ingawa ushuhuda wa wanawake unaweza kukubaliwa chini ya hali fulani, kama vile hukuwa na wanaume wowote.

Lakini hapa tuna wanaume wanaopatikana pia. Katika sheria ya Kirumi pia, ushuhuda wa mwanamke haukuzingatiwa sana. Josephus anasema kwamba ushahidi wa mwanamke haupaswi kukubaliwa kwa sababu ya unyenyekevu na unyenyekevu wa jinsia yao.

Na Wagiriki walizungumza juu ya wanawake wasioaminika, wasio na msimamo, na kadhalika. Kwa hivyo, chuki ya kawaida dhidi ya wanawake katika nyakati za zamani. Kwa nini Injili ziwari pota wanawake kuwa mashahidi wa kwanza? Labda, kwa sababu ndivyo Mungu anaonyesha.

Na bila shaka, hiyo inalingana na jinsi ambavyo tumemwona Mungu akifanya kazi kupitia Injili. Mungu huchagua walio chini. Anachagua wale ambao watu wengine wanadharau kuwa mashahidi wake.

Na hii ilikuwa kwa kauli moja tangu mwanzo wa harakati ya Kikristo. Tuna maoni mengi tofauti katika Ukristo wa mapema. Tuna mijadala mikali kuhusu iwapo watu wa mataifa mengine wanahitaji kutahiriwa.

Tuna mijadala kuhusu kama Wamataifa wanahitaji kutunza utakatifu. Tuna mijadala kuhusu masuala mengine mengi katika Ukristo wa mapema. Lakini hatuna mijadala kuhusu hadhi ya Yesu miongoni mwa watu wanaodai kuwa wafuasi wake.

Na hatuna mijadala kuhusu kama alifufuka kutoka kwa wafu. Kwa kweli, hata Wakorintho, ambako Paulo anajaribu kuwasadikisha waamini ufufuo wao wenyewe wa wakati ujao, waliamini katika ufufuo wa Yesu. Alisema hivyo ndivyo ulivyoongoka.

Namaanisha, nilikuhubiria jambo hili na uliamini. Na ndio maana ninyi ni wafuasi wa Yesu sasa. Huwezije kuamini ufufuo? Lakini haikutarajiwa kwa sababu watu walikuwa wakitarajia, na Wayahudi walikuwa wakitarajia ufufuo wa wakati ujao wa wenye haki wote mara moja.

Hawakuwa wakitarajia mtu angefufuka kutoka kwa wafu kabla ya ratiba hiyo. Ufalme kwetu, ingawa, tunatambua kuwa bado haujafika. Wakati ujao umevunjwa katika historia.

Yesu ndiye matunda ya kwanza ya ufufuo, 1 Wakorintho 15. Yesu ndiye mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu, Agano Jipya linasema. Ufufuo wake ni uhakikisho wa tumaini letu la milele kwamba sisi pia tutafufuliwa.

Tunaishi kwa sababu anaishi. Na hii ilichukua zaidi ya mjadala kati ya Mafarisayo na Masadukayo juu ya ufufuo. Kwa sababu Masadukayo hawakuamini hata mmoja, iliwabidi kufanya kazi pamoja wakati fulani na Mafarisayo.

Mafarisayo waliamini kuwa ni uzushi kutoamini ufufuo. Lakini kwa Mafarisayo, lilikuwa tumaini la kinadharia la wakati ujao. Lakini kwa wafuasi wa Yesu, hilo lilikuwa tendo kuu la historia.

Kitu ambacho tayari kimetokea. Kitu ambacho tayari kimevunjwa katika historia. Mungu amethibitisha uaminifu wake.

Mungu amemthibitisha mwanawe, Yesu. Na ufufuo wetu umehakikishwa kwa sababu ufufuo tayari umeanza. Na ndiyo maana katika Matendo 4:4, Masadukayo, wamekasirika sana.

Kwa sababu hawa hapa ni Petro na Yohana wakihubiri, mwajua, mlimwua Masihi. Lakini inasema katika Matendo 4:4, wao pia wamekasirika kwa sababu walikuwa wakihubiri katika Yesu, ufufuo kutoka kwa wafu. Ufufuo ulikuwa ukweli fulani.

Sura ya 28. Tayari nilizungumza kuhusu Agizo Kuu hapo mwanzoni kabisa. Kilele huunganisha motifu nyingi.

Lakini hapa katika simulizi, tunaona pia jambo la kushangaza sana. Tunaona ripoti tatu tofauti kwa maana fulani. Utume Mkuu unatuita kutangaza habari njema kwamba Yesu amefufuka.

Lakini kuna mifano miwili iliyotolewa hapo awali. Mfano mzuri na mfano mbaya. Katika Sura ya 28, mstari wa 1 hadi 10, wanawake kwenye kaburi wanakuwa mashahidi wa kwanza wa ufufuo.

Kwa kweli, wameagizwa mara mbili. Wanaipata kutoka kwa malaika, wanaipata kutoka kwa Yesu. Wanapaswa kuwajulisha wanafunzi wa kiume habari njema kwamba Yesu amefufuka kutoka kwa wafu.

Na kisha tuna ripoti ya walinzi, 28, 11 hadi 15. Naam, kuweka walinzi kwenye kaburi ili kuhakikisha kwamba mwili hauibiwa, hakuna kinachotokea, hakuna kinachoharibika. Walinzi wanatoa ripoti ambayo haikubaliki.

Wanasema, vizuri, mwili uliibiwa. Unajuaje mwili uliibiwa? Naam, tuliona mwili umeibiwa. Kwa hiyo, ngoja kidogo, ninyi ni walinzi.

Unatakiwa kuzuia mwili usiibiwe. Lakini uko pale ukitazama jinsi mwili unavyoibiwa. Hakuna hata mmoja wenu aliyejeruhiwa.

Huwezi kuhatarisha maisha yako ili kutekeleza agizo lako. Kwa hivyo, ripoti yako haikubaliki. Na bado, hiyo ndiyo ripoti ambayo walinzi walieneza.

Kwa sababu Mathayo hana sababu ya kutengeneza ripoti ambayo haikuwa ikisambazwa na kusema, vema, huu ndio mtazamo mbadala. Hivi ndivyo watu walivyokuwa wanasema. Watu walikuwa wakisema kwamba wanafunzi waliiba mwili huo.

Kwa nini wanafunzi waibe mwili huo kisha watoe uhai wao kwa dai hilo, kama wengi wao walivyoendelea kufanya? Kwa hivyo, haikubaliki, lakini ndivyo walinzi walivyosema. Na maelezo ya Mathayo kwa nini walisema ni woga na uchoyo. Na kwa hivyo, tuna chaguo lililowekwa mbele yetu.

Je, tutafuata kielelezo cha wanawake na kuwajulisha watu ujumbe wenye kuokoa kwamba Yesu amefufuka, kwamba yeye ni Bwana wa ulimwengu wote mzima, na kwamba anawatolea uhai wale wote wanaotoa uhai wao kwake? Au tutakuwa kama walinzi wanaosema uwongo na kukana ukweli wa ufufuo wa Yesu kwa kuogopa yale ambayo wengine wanaweza kutufanyia, kwa sababu ya pupa kwa sababu ya rushwa, au pupa ya kupata maendeleo maishani? Mathayo anaweka wazi kile anachotarajia kwa sababu anahitimisha injili yake kwa Agizo Kuu. Ni lazima tusiwe kama walinzi, bali kama wanawake. Na ni lazima tufanye wanafunzi si tu kutoka kwa watu wa Mathayo mwenyewe bali wa mataifa yote.

Kwa kwenda, kwa kubatiza katika jina la Baba, na la Mwana, na la Roho Mtakatifu, na kwa kuwafundisha kuyashika yote ambayo Bwana wetu Yesu ametuamuru.

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mathayo. Hiki ni kipindi cha 19, Mathayo 27-28.